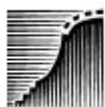

Op weg naar evenwicht
Werkdocument met bijlagen bij rapport
EC-LNV 2002/175

Evaluatie van de Structuurnota Zee- en kustvisserij
(1993) "Vissen naar evenwicht"

Johan van Geffen
Anja Hagendoorn
Jan Water
Arjen Boon

landbouw, natuurbeheer
en visserij

© 2003 Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

Rapport EC-LNV nr. 2003/175a
Ede/Wageningen

Teksten mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Deze uitgave kan schriftelijk of per e-mail worden besteld bij het Expertisecentrum LNV onder vermelding van code 2003/175a en het aantal exemplaren.

Oplage 50 exemplaren

Samenstelling Ir J.M.H.M. van Geffen, Ir J.A.J. Hagendoorn, Ir J.K. Water,
Dr A.R Boon

Druk Ministerie van LNV, directie IFA/Bedrijfsuitgeverij

Productie Expertisecentrum LNV
Bedrijfsvoering/Vormgeving en Presentatie
Bezoekadres : Galvanistraat 7
Postadres : Postbus 482, 6710 BL Ede
Telefoon : 0318 671400
Fax : 0318 671473
E-mail : Balie@eclnv.agro.nl

Voorwoord

Dit rapport bevat de bijlagen behorend bij 'Op weg naar evenwicht' (rapport EC-LNV 2002/175).

Drs. R.P. van Brouwershaven
Directeur Expertisecentrum LNV

Inhoudsopgave

Bijlage 1	Samenvatting van Structuurnota en de evaluatie	7
Bijlage 2	Geconsulteerde personen en samenstelling klankbordgroep	9
Bijlage 3	Chronologisch overzicht	11
Bijlage 4	Evaluatie beleidspunten	15
	Uitwerking op maatregelniveau zeevisserij	15
	Uitwerking op maatregelniveau kustvisserij	22
	Overige beleidspunten	33
Bijlage 5	Opinies uit het “veld”	37
	Zeevisserij	37
	Schelpdiervisserij	38

Bijlage 1 Samenvatting van Structuurnota en de evaluatie

Aan de Tweede Kamer is een evaluatie van de Structuurnota Zee- en Kustvisserij (1993) aangekondigd. De hoofdthema's van deze structuurnota zijn het bevorderen van een verantwoorde visserij en een evenwichtige exploitatie van de bestanden; een andere verdeling van verantwoordelijkheid tussen de overheid en bedrijfstak, en het streven naar evenwicht tussen de visserij en de natuurwaarden.

Voor de zeevisserij is in de lijn van de thema's vooral gekeken naar het Biesheuvel-systeem, de visbestanden en de natuurwaarden. Voor de kustvisserij richt de structuurnota zich vooral op de schaal- en schelpdiervisserij, daar ligt de nadruk op de relatie tussen de visserij en de natuur. Het schelpdierbeleid wordt geëvalueerd in eigenstandige trajecten. Het huidige traject (EVAII) wordt afgerond in 2003 en de resultaten daarvan zijn derhalve niet meegenomen.

Het opstellen van de nota is van groot belang geweest. Na een roerige periode is het visserijdossier in rustiger vaarwater gekomen. Er is visie ontwikkeld en de nota heeft richting gegeven. De onderlinge verhoudingen zijn verbeterd. De voorgenomen beleidspunten uit de structuurnota zijn voor het merendeel uitgevoerd. Ongeveer een derde van de beleidspunten is doeltreffend geweest. Voor tweederde van de punten zijn er twijfels over de doeltreffendheid, of is die er niet geweest. Redenen hiervoor zijn de formulering van de punten, de zich wijzigende omstandigheden en moeilijk te leggen causale verbanden. Met name ten aanzien van de acties van LNV in Brussel is het effect moeilijk te claimen of zelfs maar te traceren. De indruk bestaat dat de nota de laatste jaren nauwelijks nog als inspiratiebron dient. Hoewel de ontwikkelde visie en de thema's onverminderd actueel zijn, zijn er tussentijds te weinig opfrismomenten geweest.

Bij de zeevisserij is het doel te komen tot een andere verantwoordelijkheidsverdeling goed uitpakten ten aanzien van het beperkte terrein van het beheer van de quota (Biesheuvelsysteem). Mogelijke verdere uitwerking ervan is recent gestart (Stuurgroep Nijpels). Het bedrijfsleven leunt nog steeds sterk op de overheid. Er zijn positieve signalen over initiatieven van de sector voor een meer duurzame visserij waar te nemen. Het sturen van de visserijcapaciteit is ons land hoofdzakelijk vorm gegeven in het zeedagensysteem en dit is na enige aarzelingen door de EU geaccepteerd. Een groot deel van de visbestanden staat er niet goed voor; het GVB heeft daar nog onvoldoende grip op. Ondanks de wens van de structuurnota is de visserij niet aantoonbaar selectiever geworden. Ook de bodemberoering is niet verminderd. Maatregelen voor het beperken van negatieve effecten voor de natuurwaarden zijn vooralsnog uitgebleven. Het nationale initiatief hieromtrent is pas in de laatste jaren op gang gekomen. De hoofdredenen voor de geringe vooruitgang op dit "groene vlak" is de complexiteit ervan en de EU context van het zeevisserijbeleid.

Bij de kustvisserij heeft het streven naar een andere verantwoordelijkheidsverdeling bij de schelpdiervisserij goed uitpakten ten aanzien van de producentenorganisaties (PO's) en de visplannen. De sector heeft zijn visie voor een duurzame visserij geformuleerd. Samenwerkingsvormen met andere belangengroeperingen op het vlak van het beheer komen niet voldoende van de grond. Effectieve samenwerking kan alleen verwacht worden als de partijen dezelfde spelregels en doelen onderschrijven. Dit is momenteel niet het geval.

Het doel van de Nota om te komen tot verweving van de natuur- én de gebruiksfunctie is geleidelijk meer verschoven in de richting van de natuurfunctie. Deze verschuiving heeft het proces bemoeilijkt. Het doel om te komen tot een vergroting van de oppervlakten stabiele mosselbanken en zeegrasvelden is in de eerste fase niet volgens verwachting gerealiseerd. Het onderzoek en de evaluatie van de tweede fase is nog niet afgerond maar is in volle gang.

Bijlage 2 Geconsulteerde personen en samenstelling klankbordgroep

Geconsulteerde personen

Betrokken bij het opstellen van de Structuurnota

- drs P.H. Draaisma
- drs R.P.H. van Brouwershaven
- drs J. Hartholt
- ir M.J.H. de Haas
- ir G. Verwolf

Beleidsmedewerkers van de directie visserij

- dhr J.J. van Dijk
- dhr J.J.M. van Kouwenhoven
- dhr P. Roos
- ir L.R.M. Lomans
- drs B.M. Schoute
- ir D.J. van der Stelt

Onderzoek: dr A.D. Rijnsdorp (RIVO)

Waddenvereniging : drs J.M. Revier

Stichting De Noordzee

- dr C. Absil
- drs F. Groenendijk

Nederlandse Vissersbond : ing J.K. Nooitgedagt

Productschap Vis

- drs G.J. van Balsfoort,
- dr ir N.A. Steins
- drs A.J. Leerling

PO mosselcultuur: mr H.J. van Geesbergen

PO kokkelcultuur: ir J.D. Holsteijn

Ambtelijke klankbordgroep

- mr A.H. IJlstra (DVis)
- drs J.J.M. Paardekooper (DVis)
- dhr H.A. Vonk (AID)
- drs G.A.C.M. Verschuren (DZW)
- mw W.J. Remmelts (DN)
- mr H.B. Verkade (DJZ)
- ing S.D. Braaksma (DNoord)
- dr W. Zevenboom (Dir Noordzee V&W)

Bijlage 3 Chronologisch overzicht

Chronologisch overzicht van enkele relevante momenten in de kustvisserij

1963	Visserijwet. Primaire doelstelling is doelmatige visserij. Later krijgt de visserijwet ook een sociaal-economisch karakter en wordt meer rekening gehouden met natuurbeschermingsbelangen.
tot 1979	Weinig beperkingen voor de kustvisserij.
1979	Eerste beperkingen kustvisserij: <ul style="list-style-type: none"> • Overdraagbare vergunningen op basis van de Visserijwet. • Beperkingen van de visserij alleen mogelijk op bedrijfseconomische gronden (<Visserijwet). • Mosselsector: maximaal aantal percelen. • Kokkelsector: stop op aantal vergunningen (1977). • Garnalensector: Overdraagbare vergunningen. Economische beperking op Waddenzee. • Beperkingen voor gebruik van vaste vistuigen.
1982	<ul style="list-style-type: none"> • Delen van de Waddenzee worden Staatsnatuurmonument (NB-wet). Visserij is erkend bestaand gebruik en mag doorgaan. • Aanpassing Visserijwet: ook beperkingen op basis van natuurwaarden mogelijk (met name relevant voor kust- en binnenvisserij). • NB-wet: "Visserij is niet schadelijk", dus geen beperkingen voor de visserij.
1982	Internationaal: Eerste Trilaterale Waddenzee Conferentie. Doel: Waddenzee als ecologisch eenheid beschermen en behouden. Daarna iedere vier jaar gehouden.
1988-1989	Schelpdierbestanden slecht. Vissers vissen vooral "economisch". De vogelstand komt in gedrang door gebrek aan voedsel. Deze periode wordt "de grote kokkelroof" genoemd.
1989	Aanwijzing Oosterschelde als EU-Vogelrichtlijn-gebied (79/409/EEG).
1989	Interprovinciaal beleidsplan Waddenzee (hierna: IBW) (Groningen, Friesland, Noord-Holland). Dit staat beëindiging voor van de mechanische kokkelvisserij in de Waddenzee (reden: "schadelijke effecten op termijn").
1991	Aanwijzing Waddenzee als EU-Vogelrichtlijn-gebied (79/409/EEG).
1991	Beleidsplan Westerschelde. Beperkte rol voor visserij in WS.
1991	Aftreden Braks → opmaat voor ander visserijbeleid
1992	Oprichting Productschap Vis en Visproducten uit een samenvoeging van het Produktschap voor Visproducten, het Visserijschap en het Bedrijfschap voor de Groothandel in Vis en Aanverwante bedrijven.
1993	Structuurnota: Voedselreservering en gesloten gebieden. Kokkelvisserij op droogvallende platen (litoraal) verboden.
1993	Integraal beleidsplan Voordelta vastgesteld door Bestuurlijk Overleg Voordelta. Evaluatie in 1998. Heeft betrekking op natuurlijke ontwikkeling van het gebied, veiligheid kust, inpasbaarheid belangen in voorgestane ontwikkelingen.
1993	Europese Commissie is voornemens Nederland voor het Europees Hof van Justitie te dagen wegens onvoldoende effectieve bescherming van de Waddenzee, een van de belangrijkste speciale vogelbeschermingszones in de Europese Unie.

1993-1994	Implementatie belangrijkste maatregelen uit de Structuurnota: <ul style="list-style-type: none"> • Permanente sluiting van gebieden. • Invoering van aanvullend beleid om 60% van de voedselbehoefte van vogels te reserveren. • Opstellen van een Beheersplan Schelpdiervisserij door de mossel- en kokkelsector.
1994	PKB Waddenzee vastgesteld. Looptijd tot 2000. Bevat hoofdlijnen van het overheidsbeleid t.a.v. ruimtelijk, milieu- en waterbeleid voor de Waddenzee. Hoofddoelstelling: duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied. Belangrijkste beleidspunten uit Structuurnota zijn hierin opgenomen als uitwerking van de afspraak uit de zesde Trilaterale Conferentie (1991 Esbjerg).
1995	Oprichting Coöperatieve Producentenorganisatie van de Nederlandse kokkelvisserij (PO Kokkel).
1995	(Hernieuwd) Beleidsplan Oosterschelde voor periode 1995 tot 2005. Hoofddoel: behoud en versterking van aanwezige natuurlijke waarden met inachtneming van de basisvoorwaarden voor een goed maatschappelijk functioneren van het gebied, waaronder met name de visserij wordt begrepen.
1996	Kokkelvisserij in Westerschelde gereguleerd door verplichtstellen van publiekrechtelijke vergunning op grond van de Visserijwet. Hierdoor wordt ook in dit water rekening gehouden met natuurbelangen.
1996	Nederland meldt de NB-wet gebieden Waddenzee en Oosterschelde bij de Europese Commissie, in kader van de procedure zoals omschreven in artikel 4 van de EU-Habitatrichtlijn. Deze gebieden waren in 1997 nog niet als Habitatrichtlijngebied aangewezen door de EU.
1996	Beheersplan Waddenzee voor de periode 1996 tot 2001 t.b.v. realisatie van de PKB Waddenzee en het IBW, opgesteld i.o.v de Interdepartementale Waddenzee Commissie (IWC).
1996-1997	Extreme jaren m.b.t. het weer → nadelige gevolgen voor schelpdierbestand. Onderzoek voor EVA-I niet representatief.
1997	Evaluatie kustvisserij (EVA-I). → Extra gebieden gesloten, ook sublitoraal.
1997	Internationaal: Trilaterale Waddenzee Conferentie in Stade. Vaststelling <i>Trilateral Wadden Sea Plan</i> : afstemming onderling beleid en beheer en vergroten beleidsconsistentie.
1998	Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet): biedt mogelijkheid (private en publieke) gebieden aan te wijzen als natuurmonument.
1998	EVA-I . Belangrijkste conclusie: meeste beleidspunten zijn uitgevoerd en aantal punten is nog lopende.
1997/1998	Compensatie Visserij voor schade door Deltawerken is rond.
1999	PO Oesters opgericht.
1999	Aanpassing van het beleid op basis van resultaten EVA-I: <ul style="list-style-type: none"> • extra inspanningen van sector verwacht. • gesloten gebieden uitgebreid van 26 naar 30 %. • onderzoek ingezet naar bodemverstoring door mechanische kokkelaars.
2001	9 ^e Trilaterale Waddenzee Conferentie in Esbjerg.
2001	Uitbrengen door de sector van het ODUS rapport "Uit de Schulp", met een visie op een duurzame schelpdiervisserij.

Chronologisch overzicht van enkele relevante momenten in de zeevisserij

1976	Eerste beperking van vangsten richting Nederlandse vissers.
1987	Visserij onderzoek naar de betrokkenheid van LNV bij onjuiste registratie; conclusie was dat onvoldoende duidelijk was dat regels dienen te worden gehandhaafd.
1990	Uit onderzoek door een commissie van de Tweede Kamer bleek dat de geregistreerde vangsten over het jaar 1989 niet overeen kwamen met de werkelijke vangsten. De controle illegale aanlandingen haalde de landelijke pers.
september	Stuurgroep bekijkt hoe visserij marktgericht kan werken (Biesheuvel).
november 1991	1991 Nog steeds veel illegale vis; Algemeen Dagblad; Adviesbureau Felex & Co: 150 miljoen gulden per jaar aan illegale vis en een jaaromzet van 700 miljoen per jaar aan legale vis.
maart 1992	Vissers gaan praten over een nationale vrijwillige veerplicht.
april 1992	Concept Structuurnota: Bukman wil de vangstquota vervangen door een zeedagenregeling.
mei/juni 1992	Voorstellen van de stuurgroep Biesheuvel: Beheerst vissen. Biesheuvel keert zich tegen zeedagenregeling. Vissers verzetten zich tegen samenwerken in regiogroepen.
november 1992	Vissers gaan toch samenwerken in regiogroepen. Dhr. Draaisma (LNV) geeft in de pers aan dat hij niet helemaal gerust op de vorderingen.
januari 1993	Kabinetsbesluit over Structuurnota.
februari 1993	Vissers gaan in groepen de zee op. Langstraat wil snelle invoering sancties voor niet deelnemers.
juni 1993	Debat in de Tweede Kamer over Structuurnota
eind 1993	Procureur generaal Brillman pleit voor krachtige controle naast Biesheuvel.
1995	Tussenevaluatie van de uitvoering van de voorstellen van de stuurgroep Biesheuvel. Conclusie: De situatie heeft zich positief ontwikkeld
oktober 1996	Eindevaluatie Biesheuvelstelsel. Het systeem heeft zich aan de twee belangrijkste doelstellingen voldaan en op hoofdlijnen goed gefunctioneerd.
maart 1997	Noordzeeministersconferentie. Tussenconferentie te Bergen (N) over visserij en milieu. In Statement of Conclusions ligt de nadruk op de voorzorg- en ecosysteembenadering.
juni 1997	Algemeen overleg in de Tweede Kamer over eindevaluatie van Biesheuvelstelsel. De mogelijk gedwongen reductie van capaciteit (De stok van Mok) is wat de minister betreft van tafel. Kamerbrede tevredenheid over functioneren van Biesheuvelgroepen.
1998	De EU hanteert voor de visserij het voorzorgbeginsel. Vierde Nota Waterhuishouding, waarin ook aandacht voor de Noordzee en de visserij.
Dec. 1999	Vissers hinderen AID en kustwacht bij controle.
januari 2000	Instellen satellietcontrole.
2000	Beheersvisie Noordzee 2010. Geeft een nationaal beeld van het beheer van de activiteiten op de Noordzee.
2000	Quality Status Report in het kader van het OSPAR verdrag. Geeft beeld van de toestand van oa de Noordzee en haar belangrijkste bedreigingen.
2000	Akkoord over compensatie van hoge dieselprijzen.
maart 2001	Blokkade van vaarwegen en havens.
2001	Groenboek van de Europese commissie over de toekomst van het GVB. Geeft een eerlijk beeld over de beperkte successen van het GVB.
2001	Eigen controle vaartuig "Barend Biesheuvel" in gebruik genomen. Het gebruik van verboden netvoorzieningen wordt een aantal malen geconstateerd.
Dec. 2001	Instelling Stuurgroep Nijpels (Biesheuvel II)
zomer 2002	Uitbrengen van EU-voorstellen voor herziening van GVB.

Bijlage 4 Evaluatie beleidspunten

In deze bijlage zijn de beleidspunten uitgewerkt. Per beleidspunt is weergegeven:

- de tekst van het beleidspunt zoals die in de Structuurnota staat
- de uitwerking op maatregelniveau (welke maatregelen zijn er genomen n.a.v. het beleidspunt), en
- de bijdrage aan het bereiken van de achterliggende doelstelling (en) behorend bij dat beleidspunt.

De gehanteerde volgorde komt overeen met hoofdstuk 3 en 4 in de hoofdtekst, namelijk respectievelijk de beleidspunten zeevisserij, kustvisserij en overige.

Deze bijlage beperkt zich tot de beleidspunten zelf. In hoofdstuk 3 en 4 van de evaluatie zijn de onderwerpen ruimer gezien, namelijk in het licht van de doelstellingen van de Structuurnota en de ontwikkelingen die een rol gespeeld hebben bij de realisatie van de doelstellingen.

Uitwerking op maatregelniveau zeevisserij

Beleidspunt 1

In het onderzoek zal prioriteit worden gegeven aan de ontwikkeling van meer selectieve vismethoden. Nederland zal in EG-kader streven naar het vaststellen van maatregelen welke de bijvangstproblematiek reduceren.

Uitwerking op maatregelniveau

In de Structuurnota wordt onder bijvangsten verstaan:

- Vangst van commercieel interessante soorten die niet meer mogen worden gevangen omdat op grond van quota de visserij op die soorten is gesloten;
- Vissen of vissoorten die commercieel wel mogen worden gevangen, maar commercieel niet interessant zijn.

Eenmaal over boord gezet heeft deze vis een beperkte overlevingskans. Met name bij de gemengde visserij gaat veel van de vangst weer overboord. Dit wordt in het algemeen als een ongewenste situatie beschouwd, die zo veel mogelijk teruggedrongen moet worden.

De bijvangstproblematiek komt vooral voor bij de boomkorvisserij en kan worden beperkt door het hanteren van selectievere methoden én door het al of niet tijdelijk beperken van de visserij in bepaalde gebieden. In de Structuurnota wordt hieraan veel aandacht gegeven. Een bijkomend nadeel van discards is, dat de schattingen van de bestanden door de biologen minder accuraat zijn dan noodzakelijk is. Het beperken van de omvang én het inzichtelijk maken van de discards, zou dus niet alleen de bestanden, maar ook het beheer ervan dienen.

LNV heeft onderzoek gesteund naar selectievere visserijmethoden (onder andere in het EU-onderzoeksprogramma REDUCE). Er zijn netten ontwikkeld met grotere maaswijdtes in de bovenkant, om zo rondvis sneller te kunnen laten ontsnappen. Ook de nationale ontwikkeling van de pulskor kan in dit verband worden genoemd. Het Productschap Vis laat de effecten van twin- en multirigvisserij op de bestanden onderzoeken.

De "meer open bovenkap" in het boomkornet is verplicht gesteld. Voor de garnalenvisserij is het gebruik van de zeeflap verplicht gesteld, waardoor bijvangsten worden beperkt (Marlen, 2001, ICES CM 2001/R:10). Daarnaast is garnalensorteer-

apparatuur verbeterd. De maaswijdte voor bepaalde visserijen is omhoog gegaan, waardoor aannemelijk is dat minder jonge vis wordt gevangen. Toch is de selectiviteit nog niet veel vergroot. Zeker in de boomkorvisserij is de selectiviteit nauwelijks verbeterd. Het ontwikkelen en toepassen van selectievere visserijmethoden is kostbaar en perspectieven op succes zijn beperkt. Voor vissers zijn dit belemmeringen om hier op vrijwillige basis toe over te gaan.

Bijdrage aan de doelstelling

Onderzoek is uitgevoerd en enkele maatregelen zijn ingevoerd met gemengde effecten. De visserij is niet of nauwelijks verbeterd door introductie van nieuwe vismethoden.

Beleidspunt 2

Nederland zal uiterlijk in 1994, in overleg met andere rechtstreeks betrokken lidstaten, in EG -kader voorstellen indienen tot beperking van schadelijke effecten van de boomkorvisserij. Naar de huidige inzichten kan onder meer worden gedacht aan voorstellen met betrekking tot het gebruik van kettingmatten en wekkerkettingen.

Uitwerking op maatregelniveau

Behalve van de pulskor is weinig bekend over het effect van alternatieve vismethoden voor de boomkor op de vermindering van schadelijke effecten op het ecosysteem. Er is nauwelijks onderzoek gedaan naar de ecologische effecten. Wel is gekeken naar de economische aspecten, zoals de kosten bij aanschaf en gebruik. Nederland heeft in EU-kader geen voorstellen ingediend tot beperking van schadelijke effecten van de boomkorvisserij.

Voor de twintrawl is het de vraag of deze vorm van bodemberoerende visserij minder schadelijk is dan de boomkor, maar dat wordt thans bezien.

De ontwikkeling van het vistuig met elektrische pulsen ofwel pulskor is nog niet uit de experimentele fase gekomen. De verwachting is dat de negatieve effecten aanzienlijk minder zijn dan die van de boomkor. Voorafgaande aan de periode '97/'98 is er weinig activiteit geweest. Dit is onder andere te wijten aan het ontbreken van tijdsdruk op de ontwikkeling en introductie. Sinds 2001 steunt LNV actief de ontwikkelingen. De ontwikkelaars zijn bezig met het opschalen van de proeven naar de kor van 12 meter. De ontwikkeling van de pulskor is afhankelijk van verschillende partijen, die allen een eigen verantwoordelijkheid en belang hebben. Bovendien is ontwikkeling van een nieuwe systemen er een van *trial and error*. De pulskor is nog niet rijp voor praktijkproeven, deze worden voorzien voor 2004

Recent is onder impuls van de directie Visserij het onderzoek gesystematiseerd.. Hoewel de ontwikkelingen hoopvol zijn, blijft een uitspraak over het moment waarop de pulskor praktijkrijp is speculatief. Vooral nog is het in EU-verband niet toegestaan te vissen met elektrische stimulering. Naast de pulskor zijn geen alternatieven in ontwikkeling en dit trekt een zware wissel op het succes van de pulskor.

Met het Micro verspreidingsonderzoek (Rijnsdorp 2000) is meer inzicht gekregen waar de (grote) kotters vissen. Met de beide "Impact" onderzoeken (de Groot/Lindeboom 1994 en 1998) is meer inzicht gekregen in het effect op het bentische systeem. Dit heeft niet in maatregelen geresulteerd.

Bijdrage aan de doelstelling

Het uitgevoerde onderzoek heeft nog niet geresulteerd in een beperking van de schadelijke effecten van de boomkorvisserij, doordat duurzame alternatieven (economisch en ecologisch) nog niet praktijkrijp zijn.

Beleidspunt 3

Nederland zal in Brussel pleiten voor een aanscherping van de bepalingen van de scholbox.

Uitwerking op maatregelniveau

Het doel van de scholbox is de overlevingskansen van ondermaatse (jonge) schol in de boomkorvisserij te verbeteren. De scholbox langs de Noord-Nederlandse, Duitse en West-Deense kust werd in 1989 gedeeltelijk gesloten en in 1993 werd de box het hele jaar voor grote kotters (boven 221kW=300pk) gesloten. Kleinere kotters waren er nog wel toegestaan. Het beleidspunt is derhalve gerealiseerd.

De functie van de scholbox als kraamkamer blijkt uit onerzek niet te voldoen aan de verwachtingen. De scholstand heeft zich niet verbeterd. LNV heeft zich niet ingezet voor gesystemiseerd onderzoek naar de oorzaken, omdat LNV verwacht dat daarvoor bij andere landen geen draagvlak is. Een evaluatie van het RIVO laat zien dat het moeilijk is om de effecten van de technische maatregel aan te tonen. De sector heeft aangedrongen op vervolgonderzoek.

Verwachte neveneffecten van de instelling van het gebied in de vorm van toename van biodiversiteit en ontwikkeling van andere organismen zijn niet hard gemaakt.

Bijdrage aan de doelstelling

Het effect van de scholbox is teleurstellend, het op deze wijze beschermen van de paai- en opgroeigebieden heeft geen resultaat gehad. De scholvangsten zijn teruggelopen en het bestand is niet verbeterd.

Beleidspunt 4

Een wijziging van de Visserijwet zal worden voorbereid ten einde voor specifieke, lokale visserijvormen maatregelen op grond van natuuroverwegingen mogelijk te maken.

Uitwerking op maatregelniveau

De wijziging van de Visserijwet is in 2001 aan de Tweede Kamer gezonden en op 6 november 2001 door de Eerste Kamer aangenomen. Dit is negen jaar na het verschijnen van de Structuurnota gebeurd. Hiermede is de beoogde legale basis gecreeerd. Ook binnen de EU hervorming zijn mogelijkheden voorzien voor vergelijkbare maatregelen.

Deze recente aanpassing heeft nog niet geresulteerd in concrete maatregelen. Op grond van het GVB mogen lidstaten in aanvulling op het Europese recht maatregelen treffen voor hun eigen wateren, die (m.u.v. noodmaatregelen) uitsluitend van toepassing zijn op eigen vissers en dienen ter bescherming van strikt lokale bestanden. Dit instrument is door Nederland niet toegepast.

Een complicatie is dat gegevens over de ontwikkeling van de natuurwaarden slechts beperkt beschikbaar zijn en dat het aantonen van causale verbanden tussen maatregelen en effecten niet eenvoudig is.

Bijdrage aan de doelstelling

Deze aanpassing heeft nog niet geleid tot concrete maatregelen en derhalve geen bijdrage aan bevordering lokale visserijvormen of ontwikkeling van natuur geleverd.

Beleidspunt 5

Nederland zal zich in EG -kader inzetten voor een meer flexibel TAC's- en quotumbeleid voor visbestanden, waarvoor geldt dat de paaibestanden zich bevinden boven het veilig geachte biologisch minimum en die bovendien meerdere jaarklassen kennen.

Uitwerking op maatregelniveau

Conform de structuurnota streeft de overheid naar het veilig stellen van een minimumomvang van het paaibestand (boven het veilig biologisch minimum). Hierbij heeft ons land in de Brusselse gremia aangedrongen op een flexibeler TAC's- en quotumbeleid.

Ten aanzien van het vergroten van de flexibiliteit kent de EU sinds 1996 de flexibiliteitsverordening. Vissers mogen maximaal 10% van het quotum dat ze over hebben (onder quotum gevangen) meenemen naar volgend jaar en teveel gevangen betekent een korting. In het kader van co-management zijn afspraken gemaakt die individuele vissers in Biesheuvelgroepen meer flexibiliteit gaven zoals de verruiming en ruil van het aantal zeedagen en de (ver)huur van quota. Daarnaast zijn het draagvlak en de naleving van de quota sterk verbeterd door de introductie van de Biesheuvelgroepen.

Het geheel heeft niet zichtbaar bijgedragen aan verbetering van de omvang en de samenstelling van de paaibestanden. De verdeling over jaarklassen heeft zich niet goed ontwikkeld.

Opgemerkt kan nog worden dat de verruiming van de zeedagen-regeling de mogelijkheden voor "highgrading" wellicht groter heeft gemaakt, waardoor het

aandeel discards is toegenomen. Onder highgrading wordt verstaan het overboord zetten van maatse, maar kleine vis met het doel het quotum vol te vangen met vissen met een grotere maat.

Bijdrage aan de doelstelling

De regelgeving en de werkwijze is iets flexibeler geworden. Het is niet aangetoond dat deze maatregel heeft bijgedragen aan verbetering van de samenstelling van de paaibestanden.

Beleidspunt 6

Nederland zal, met het oog op de herziening van het EG-visserijbeleid, de introductie van een communautaire zeedagenregeling blijven bepleiten.

Uitwerking op maatregelniveau

Nederland kent sinds 1986 al een nationale zeedagenregeling. Het doel hiervan was spreiding van de aanvoer. Sinds ongeveer 1993 is de regeling ook bedoeld als flankerend beheersinstrument voor bestandsbeheer én als onderdeel van het Nederlandse vlootcapaciteitbeleid. Het systeem is in zijn uitwerking flexibel en heeft draagvlak bij de sector.

Ons land heeft in Brussel voor een communautair systeem van de zeedagen gepleit, ook als onderdeel van de co-management aanpak. In 1997 is er ook een symposium door ons land over het hanteren van de co-management aanpak in de visserij georganiseerd. In andere EU lidstaten kent men echter nog geen zeedagen, evenmin als individuele quota (ITQ's). Daar ziet men op tegen de administratie en handhaafbaarheid. Ook heeft men vrees voor het invoeren van individuele quota en de kans op accumulatie van de quota bij een kleine groep vissers. Het zogenaamde quotahoppen door Nederlanders heeft in dit kader ook niet bijgedragen aan een verbreding van het systeem naar andere landen, omdat men hiermee deze vrees bevestigd zag.

In de recente voorstellen van de Europese Commissie voor de herziening van het GVB (2003-2013) is wel meer ruimte gegeven voor het gebruik van zeedagen, mede op aandringen van ons land. Dit is een interessante ontwikkeling, waarvan de nadere invulling afgewacht moet worden.

Bijdrage aan de doelstelling

De visserijinspanning is beperkt door zeedagen. Aanpassing van het EU beleid in de richting van een communautaire zeedagenregeling wordt voorgesteld.

Beleidspunt 7

Nederland streeft in EG-kader naar het instellen van gezamenlijke TAC's voor bepaalde demersale vissoorten.

Uitwerking op maatregelniveau

Er is veel onderzoek gedaan naar de multi species benadering. Aan het RIVO is gevraagd bij de adviezen ook aandacht te hebben voor multi species benadering. Dit is ook genoemd in het Groenboek van de EU ten aanzien van het GVB. Aan het LEI is gevraagd een onderzoek te starten met het alleen sturen van de visserij op "inspanning" als één van de vormen van meersoortenbenadering. Het RIVO concludeert: "De multi species benadering is te moeilijk; het inzicht wordt wel vergroot, maar door meer variabelen ontstaan ook onzekere uitkomsten".

In de Raadswerkgroep is wel aandacht gevraagd voor de benadering. In 1998 zijn additionele TAC's vastgesteld voor tong, schar en witje, tarbot, griet en bot. En er wordt rekening gehouden met verschillende vissoorten die vaak gezamenlijk worden gevangen namelijk kabeljauw, schelvis, wijting en tong en schol.

In de afgelopen jaren is de mening van NL veranderd van positief naar ambivalent. Het is in theorie een mooi concept maar in de praktijk is het heel lastig te realiseren. LNV heeft aangegeven dat pilot-projecten gewenst zijn om te bepalen of deze benadering werkzaam is.

Bijdrage aan de doelstelling

Voor een beperkt aantal soorten is een gezamenlijke TAC gerealiseerd. Anno 2002 bestaat nog onduidelijkheid over de vraag of gezamenlijke TAC's een realistische optie zijn.

Beleidspunt 8

Nederland zal zich in EG-kader inzetten voor de invoering van meerjarige TAC's en quota.

Uitwerking op maatregelniveau

Nederland heeft zich ingezet voor het bereiken van meerjaren TAC's, maar door de Europese Commissie is dat nooit geconcretiseerd. Het betreft een complexe problematie, waardoor de eventuele regelgeving moeizaam aansluit op de praktijk. Op dit ogenblik wordt in brede kringen aanvaard dat er een meerjarenaanpak voor het beheer moet komen die gebaseerd is op het voorzorgsbeginsel. De Commissie heeft in december 2000 bij de Raad en het Europees Parlement een mededeling ingediend met als titel "Toepassing van het voorzorgsbeginsel en meerjarige regelingen voor vaststelling van de TAC's". Een meerjarenaanpak kan bijdragen tot het vermijden van twee grote nadelen van de jaarlijkse vaststelling van TAC's en quota. Dat betreft ten eerste het uitstellen van moeilijke beslissingen naar de toekomst, en ten tweede de plotselinge wijzigingen in de omvang van de TAC's van het ene jaar op het andere. Het is ook een onderdeel van de recente EU voorstellen voor de herziening van het GVB.

Bijdrage aan de doelstelling

De maatregel is nog niet gerealiseerd en daarmee is de doelstelling ook niet gehaald. De invoering van meerjarige TAC's en quota vormen een onderdeel van de recente voorstellen van de Europese Commissie.

Beleidspunt 9

In EG-kader zal worden aangedrongen om bij de jaarlijkse biologische advisering zoveel mogelijk rekening te houden met interspecifieke relaties en de ecologische waarde van het watersysteem.

Uitwerking op maatregelniveau

In de bestaande basisverordening van het GVB staat reeds dat rekening moet gehouden met het ecosysteem. De ecosysteembenadering komt in alle documenten van de Europese Commissie terug. Dit is ook een kernpunt van de conclusies van de Noordzeeministersconferenties (1997 en 2000) te Bergen. Daar hebben Nederland en Noorwegen sterk aan bijgedragen. Nederland heeft zich in EU verband hiervoor ook hard gemaakt.

Aan concretisering van deze doelen is en wordt ook gewerkt in OSPAR-verband (het Noord-Atlantische verdrag voor de bescherming van het zeemilieu). In ons land gebeurt dat in het kader van het Project Ecosysteendoelen Noordzee.

Opgemerkt moet worden dat de verbetering van de commerciële bestanden, als hoofddoel van het GVB, indirect ook bijdraagt aan het bereiken van de ecosysteendoelen. Want de visserijdruk wordt daardoor in principe teruggebracht door middel van het MOP (sanering en zeedagen) en het vissen binnen de quota, hetgeen ook een gunstige uitwerking zal hebben op andere componenten van het ecosysteem dan alleen de commerciële visbestanden.

De ecosysteembenadering is ook in het complexe mariene systeem een begrip geworden, maar die blijkt niet zo eenvoudig hanteerbaar te maken.

Het in de Structuurnota genoemde Amoebe systeem heeft (nog) geen grote ingang gevonden. Wel begint de EU Vogel- en Habitatrichtlijn ook in de mariene sfeer zijn uitwerking te hebben.

Bijdrage aan de doelstelling

De biologen en het nieuwe GVB zullen steeds meer interspecifieke relaties en de ecologische waarde van het watersysteem integraal onderdeel maken van het

visserijbeleid maken. De resultaten zijn niet direct meetbaar en de bijdrage aan de doelstelling is dus onbekend.

Beleidspunt 10

Ten behoeve van onderzoek naar het herstel van natuurwaarden en het belang van kustgebieden als paaiplaats en kinderkamers van vispopulaties zal door Nederland een voorstel worden geformuleerd voor het op experimentele basis sluiten van een gebied in de Noordzee. De begrenzing van het gebied alsook de exacte beperkingen voor de visserij dienen nog te worden vastgesteld op basis van nader te formuleren onderzoeksdoelstellingen. In 1993 zal de besluitvorming op nationaal niveau hierover worden afgerond, waarna een voorstel tot gebiedssluiting in EG-kader kan worden ingebracht. Tot sluiting van een gebied kan uitsluitend in EG-verband worden besloten.

Uitwerking op maatregelniveau

De betrokken departementen hebben hiertoe overleg gevoerd en in rapporten en nota's van verschillende organisaties worden gesloten gebieden genoemd, maar er is nog geen voorstel geformuleerd of ingebracht voor een experimenteel onderzoeksgebied bij de Europese Commissie. De visserijsector is nogal teughoudend ten opzichte van dergelijke plannen. De discussie over dergelijke gebieden wordt regelmatig in diverse nationale en internationale gremia gevoerd zonder dat dit tot op heden heeft geleid tot concrete besluiten. Wellicht vanwege het ontbreken van voldoende draagvlak in Brussel, en vanwege het ontbreken van voldoende zekerheid over positieve effecten ten aanzien van de natuur en ook van de (commerciële) visbestanden. De bij punt 9 genoemde activiteiten in het kader van OSPAR zullen de kennis ontwikkeling en een standpuntbepaling verder kunnen ondersteunen. Het daar ook genoemde nationale Plan van aanpak Duurzaam Gebruik Noordzee wordt wel voorgesteld enkele waardevolle gebieden van de Noordzee extra bescherming te geven.

Het bedrijfsleven heeft ernstige twijfel over de effectiviteit van (kleine) gebieden met beperkingen voor de visserij, mede in het licht van het twijfelachtige effect van de scholbox. Kennis over de mechanismen is beperkt. De Europese commissie heeft daaromtrent ook (nog) geen voorstellen gemaakt.

Bijdrage aan de doelstelling

Het experiment heeft (nog) niet plaats gevonden en heeft dus niet kunnen bijdragen aan de doelstellingen.

Beleidspunt 11

De documenten voor de kabeljauw- en wijtingvisserij worden vrij overdraagbaar binnen de rondvissector waarbij elk afzonderlijk document recht geeft op de aanvoer van de maximaal toegestane weekhoeveelheid kabeljauw en wijting (stapelbaarheid van documenten). Met ingang van 1995 wordt deze overdraagbaarheid verruimd tot de gehele kottersector.

Uitwerking op maatregelniveau

In 1994 is het documentenstelsel afgeschaft. Het documentenstelsel hield in dat de vissers een maandcontingent hadden. Deze maandcontingenten zijn omgezet naar een jaarquotum voor de vissers die als hoofdvangsten kabeljauw en wijting hebben (80%). Daarnaast wordt 20% van de kabeljauw en wijting gevangen als bijvangst door andere vissers. Voor deze vissers gelden de maandcontingenten nog wel. Met afschaffing van het documentenstelsel zijn de contingenten vrij overdraagbaar geworden. Van de rondvissers die toen hun bedrijf hebben beëindigd werd het mogelijkcontingenten overgedragen aan andere vissers die de kabeljauw "overboord gooiden". Dit alles staat bekend als de regeling contingentering zeevis.

Bijdrage aan de doelstelling

Het is zeer aannemelijk dat deze maatregel de discards aanzienlijk heeft verminderd en daarmee ook de bestanden heeft verbeterd.

Beleidspunt 12

Indien de uitwerking van de voorstellen van de Stuurgroep Biesheuvel in de praktijk niet slaagt, zal de overcapaciteit van de kottervloot worden afgebouwd via een

stapsgewijze afroming van licenties conform het advies van de Commissie Mok (onderzoek verplichte sanering).

Uitwerking op maatregelniveau

In 1996 is het rapport "Eindevaluatie Biesheuvelstelsel" verschenen. De teneur hiervan was positief en op 5 juni 1997 heeft de minister aangegeven: "De stok van Mok is van tafel, nu er afspraken met de sector gemaakt zijn."

Bij transacties worden licenties afgeroomd, met name in die vlootsegmenten met overcapaciteit.

NB Opmerkelijk genoeg is dit beleidspunt het enige dat betrekking heeft op het speerpunt uit de Structuurnota namelijk het Biesheuvelstelsel. Dit stelsel is meer uitgebreid besproken in paragraaf 3.1.1.

Bijdrage aan de doelstelling

Het Biesheuvelstelsel heeft geleid tot een betere naleving van de regels voor de omvang van de aanlandingen.

Beleidspunt 13

Het uitgangspunt van het capaciteitsbeleid is, dat gestreefd wordt naar een situatie waarin de benutting van de visserijcapaciteit in overeenstemming is met de vangstrechten. Dit zal worden gerealiseerd via inzetbeperkende maatregelen en binnen de budgettaire mogelijkheden via fysieke sanering. De mate waarin inzetbeperking nodig is, is mede afhankelijk van de mate waarin fysieke sanering wordt gerealiseerd.

Uitwerking op maatregelniveau

De visserijdruk (de totale "effort") is op enkele manieren teruggebracht: namelijk door middel van het Meerjarig Oriëntatie Programma (MOP IV en inzetbeperking 1997), vermindering van het aantal zeedagen en het verminderen van de lengte van de boomkor van 20 naar 12 meter. Vanaf eindjaren negentig zijn ook vaartuigen gesaneerd.

Het EU-vlootbeleid is er op gericht de vlootomvang dan wel de visserijinspanning in overeenstemming te brengen met de vangstmogelijkheden, door de omvang van de vloot terug te brengen en de inspanning te reduceren. Dit is vastgelegd in MOP IV (1997-2002). Mede omdat de sector tot eindjaren negentig niet voldoende belangstelling had voor vrijwillige saneringsregelingen heeft Nederland het instrument van verplichte sanering of afroming afgewezen en gekozen voor een systeem van inspanningsreductie via een zeedagenregeling. Het systeem is in zijn uitwerking flexibel en heeft draagvlak bij de sector. De Nederlandse aanpak met zeedagen ten aanzien van de MOP- verplichtingen is voor de belangrijkste segmenten na jarenlange onderhandelingen door de EU geaccepteerd. Dit heeft geleid tot een aanscherpingen van de regelgeving. Bijvoorbeeld de introductie van het afrooinstrument voor segmenten die niet aan hun capaciteitdoelstelling voldoen. Voor het pelagisch segment lopen er nog MOP onderhandelingen met de EU. Het is vermeldenswaard dat in de nieuwe voorstellen van de EU ten aanzien van de vermindering van de visserij-inspanning de Commissie tevens ruimte geeft voor het (Nederlandse) zeedagensysteem.

Bijdrage aan de doelstelling

Evenals bij beleidspunt 12 kan worden geconstateerd dat een vermindering van visserijinspanning is gerealiseerd en heeft bijgedragen aan de verbetering van de handhaafbaarheid. Voor enkele segmenten in het MOP wordt nog met de Commissie onderhandeld over de precieze doelstellingen. De omvang van de demersale bestanden is echter nog niet voldoende verbeterd.

Beleidspunt 14

Bij de trawlvloot is het beleid gericht op het in EG-verband behouden en zo mogelijk verwerven van additionele vangstmogelijkheden in derde landen.

Uitwerking op maatregelniveau

In 1996 is onder Nederlands voorzitterschap een raadsdiscussie over de akkoorden met Derde Landen geïnitieerd. en deze is in 1997 is deze onder Luxemburgs voorzitterschap voortgezet. In de loop der jaren zijn er door de FAO internationale

visserijcodes ontwikkeld, (zoals Straddling Stocks en die over Responsible Fisheries). De EU streeft er naar deze Codes ook in de contracten met Derde Landen door te laten klinken.

De EU heeft met Mauritanië een visserijakkoord gesloten. Het protocol van augustus 1996 – augustus 2001 is in iets afgeslankte vorm voortgezet voor de periode 2001 – 2005. Aandacht voor natuur blijkt onder andere bij vogelreservaat Banque D'arguin: 70 km uit dat gebied mag niet worden gevist. Het RIVO doet bij de kust van Mauretanië onderzoek naar de omvang van pelagische bestanden.

Met Faroer en Noorwegen zijn akkoorden afgesloten en met de NEAF akkoorden voor de vangst op roodbaars, scampdio en haring.

De reders dragen bij aan de kosten van de akkoorden door middel van licentiegelden. Directie Visserij is van oordeel dat de bijdrage van de reders aan de lage kant is.

Bijdrage aan de doelstelling

De vangstmogelijkheden in derde landen zijn behouden en verworven. Naast bestandsonderzoek hebben ook neveneffecten zoals de gevolgen voor de visserij van de lokale bevolking hebben aandacht middels onderzoek.

Beleidspunten 15 en 16

De controle op het motorvermogen van vaartuigen, die voorkomen op de zogenaamde lijst I (maximaal 300 pk) zal worden verbeterd door een wijziging van de Europese regelgeving inzake de afstelling van motoren te bepleiten en door introductie van een torsiemeter; en

Nederland zal bij de Europese Commissie aandringen op het bevrozen van het totale motorvermogen van de bestaande vloot in de 12-mijlszone.

Uitwerking op maatregelniveau

Het doel van beleidspunten 15 en 16 is de paai- en broedkamerfunctie te beschermen door het beperken van de van de visserij. Beperken van de visserij kan door een maximale capaciteit per vaartuig in te stellen en deze capaciteit en de controle te verbeteren en door het bevrozen van het totale motorvermogen in een bepaald gebied.

De capaciteit van het motervermogen wordt thans nog onvoldoende gehandhaafd en wordt, volgens bronnen uit de praktijk, vaak overschreden. Dit is ook in de 12 mijls zone het geval. De controle techniek is nog niet geheel adequaat. De controle op de capaciteit kan plaatsvinden door middel van het verzegelen van motoren of door een torsiemeter in de schroef. Daarvoor is een zogenaamd zegelplan opgesteld, maar de uitwerking stopt. Het ontwikkelen van een torsiemeter is een taai en langdurig proces gebleken en nog niet afgerond. De verwachting is dat deze over 2 tot 3 jaar verkrijgbaar en fraudebestendig is. Een bijkomend aspect is dat door de steeds beter wordende techniek het motervermogen minder zegt over de visserijdruk dan verondersteld wordt.

Bijdrage aan de doelstelling

Het beschermen van de paai- en kraamkamerfunctie is onvoldoende effectief gebleken. De maatregelen zijn ingevoerd, maar de capaciteit van het motorvermogen blijkt moeilijk handhaafbaar. Het bedrijfsleven en overheid hebben hier kansen laten liggen voor een controleerbare en handhaafbare (publieke of privaatrechtelijke) bescherming van de twaalfmijlszone.

Uitwerking op maatregelniveau kustvisserij

Het schelpdierbeleid voor de kustvisserij is te verdelen in twee perioden. De eerste periode loopt van 1993 tot en met 1997. In 1997 is een evaluatie uitgevoerd (EVA I), waarvan de rapportage in 1998 gereed is gekomen. De resultaten hiervan zijn verwerkt in deze tekst. Vervolgens is op een aantal punten nieuw of aanvullend beleid ontwikkeld om de in de Structuurnota geformuleerde doelstellingen te kunnen halen. Dit beleid is neergelegd in het Beleidsbesluit Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003.

In de hierna volgende tekst komt de tweedeling tot uitdrukking bij het kopje "uitwerking op maatregelniveau". Daarin wordt het beleid voor de twee perioden,

1993–1997 en 1998–2002, afzonderlijk beschreven. De tekst voor de periode 1993–1998 is gebaseerd op de tabel in bijlage 1 van het rapport EVA I.

Beleidspunt 17

Op basis van de bovengenoemde doelstelling worden in 1993 in de Structuurnota bijlage 4, de aangegeven gebieden 1, 11, 111, IV en V in de Waddenzee en gebieden 1 en 11 in de Oosterschelde gesloten voor de mosselzaad en de kokkelvisserij (zowel mechanisch als handmatig) alsook voor de visserij met bodemvistuigen met wekkerkettingen. Dit betreft het droogvallende platengebied inclusief de tussenliggende geulen.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Geografische begrenzingen zijn opgenomen in de bijlage bij de "Beschikking Visserij, Visserijzone, Zeegebied en Kustwateren" (Staatscourant 1995, 68, pag. 9). Voor visserij in de betreffende gebieden wordt geen vergunning verleend.

1998-2002

In de Structuurnota was voorzien dat er in de tweede fase extra gebieden gesloten zouden worden in de Waddenzee en de Oosterschelde. In de Waddenzee is dit niet het oorspronkelijk beoogde gebied onder Schiermonnikoog geworden. Wel zijn verspreid door de Waddenzee liggende locaties additioneel gesloten met een hoog ingeschatte potentie voor het ontstaan van stabiele mosselbanken (Onderzoeksplan EVA II). In het beleidsbesluit Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003 is dit aangekondigd en vervolgens in het Beheersplan Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003 opgenomen.

Naar aanleiding van de sterfte van eidereenden en de resultaten van EVA I is in 1998 de voedselreservering in de Waddenzee opgeschroefd van 60% naar 70% en in de Oosterschelde naar 100% (=4,1 mln. kg vlees). Van de totale voedselvoorraad schelpdieren, ongeacht de soort, moet een deel in het sublitoraal van de kustzone liggen en een deel in Waddenzee zelf. De verdeling over deze gebieden is onderling uitwisselbaar.

De sector regelt zelf de onderlinge verdeling van kokkels en mossels in hun Visplannen. Deze situatie blijft zo tot en met 2003. Dan wordt op basis van de resultaten van EVA II gekeken hoe het in de toekomst verder gaat. In 2002 heeft LNV toestemming gegeven eenmalig kokkels in de tot dat moment gesloten 5%-gebieden te vissen.

Bijdrage aan doelstellingen

Het doel achter het beleidspunt was herstel van oude mossel- en kokkelbanken en zeegrasvelden. Uit EVA I blijkt dat het biotoopherstel voor de mosselbanken beperkt heeft plaatsgevonden maar dat tot 1997 het herstel van mosselbanken over het totaal van de Waddenzee achter blijft bij de verwachtingen.

De conclusies van de EVA I en de Evaluatie beheersmaatregelen kustvisserij 1994-1997 zijn aanleiding geweest voor de staatssecretaris van LNV om beleidsmatig in te zetten op een extra inspanning om het areaal stabiele mosselbanken in de Waddenzee te vergroten. Dit is in het Beleidsbesluit Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003 en vervolgens in het Beheersplan Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003 vertaald in nieuwe maatregelen om gebieden die kansrijk zijn voor de ontwikkeling van stabiele mosselbanken in de Waddenzee gedurende de planperiode niet te bevissen en zoveel mogelijk te ontzien. In EVA II zal (onder andere) worden onderzocht of het sluiten van gebieden voor de visserij het beoogde effect heeft gehad. Vooralsnog lijkt herstel slechts in beperkte mate te zijn opgetreden.

Beleidspunt 18

Gestreefd wordt naar een efficiënter gebruik van het opgeviste mosselzaad, zodat in de toekomst minder mosselzaad nodig is voor de kweek van consumptiemosselen. Daarom wordt prioriteit gelegd bij onderzoek naar de verbetering van zaai- en vangst- en transporttechnieken.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Het beleidspunt is opgepikt door de sector en de overheid. De overheid en de sector zijn in afrondende fase voor wat betreft een procedure voor het optimaliseren van het perceelareaal. De sector heeft verantwoordelijkheid genomen voor: (1) het veiligstellen van mosselzaad door het over te brengen naar minder gevoelige gebieden, (2) de vaartuigen zijn uitgerust met spoelinstallaties, (3) het competitie-element is eruit gehaald door beheer gericht op een evenredige verdeling van mosselzaad en (4) het zoeken naar andere visvormen.

1998-2002

Sinds de visplannen zijn opgesteld is er inderdaad sprake van efficiënter gebruik (door onderlinge verdeling, quota). LNV bepaalt de omvang van de totaalquotum. Het competitie-element is weg. Het gevolg van dit alles is een beheerste visserij, waarbij langzaam gevist wordt en spreiding van de visserij via afspraken tussen de vissers geregeld wordt. Ook wordt het aantal vaartuigen aangepast aan de hoeveelheid mosselzaad. Een proef met een aangepaste mosselkor heeft niet geleid tot verbeteringen.

Bijdrage aan doelstellingen

Dit beleidspunt is gericht op de mosselvisserij en zou moeten leiden tot het verbeteren van de opgroeikansen van mosselzaad en de overlevingskansen van halfwas- en consumptiemosselen (Structuurnota p.55). De achtergrond is dat het wenselijk is dat de visserij in de opengestelde gebieden zorg draagt voor een beter beheer en efficiënter gebruik van de schelpdierbestanden. De maatregelen hebben bijgedragen aan het behalen van deze doelstellingen.

Beleidspunt 19

In 1993 wordt een beheersplan opgesteld en operationeel gemaakt om de ongewenste effecten van de visserij op natuurwaarden zoveel mogelijk te beperken.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Er is door de schelpdiersector een Beheersplan Schelpdiervisserij opgesteld voor mosselzaad- en kokkelvisserij in de Waddenzee, Oosterschelde en Voordelta. Jaarlijks vindt een evaluatie plaats met betrokken organisaties. Op basis hiervan worden door de sector jaarlijks visplannen opgesteld.

1998-2002

De doelstellingen uit het beheersplan worden jaarlijks uitgewerkt in visplannen. In januari 1998 is de evaluatie van het beheersplan voor 1994-1997 gereed gekomen en in 1999 is een nieuw Beheersplan Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003 opgesteld dat in februari 2000 is gepubliceerd. Het Productschap Vis heeft hierbij op verzoek van LNV een coördinerende rol gespeeld. De producentenorganisaties zijn verantwoordelijk voor het opstellen, uitvoeren en controleren van de afspraken in het beheersplan.

Bijdrage aan doelstellingen

De achterliggende doelstellingen bij dit beleidspunt zijn: een vermindering van de negatieve effecten van de mechanische kokkelvisserij op de natuur en meer algemeen een beheerste visserij binnen de randvoorwaarden van het kustvisserijbeleid. In het eerste beheersplan zijn hiervoor maatregelen opgenomen. Naar aanleiding van de evaluatie zijn in het nieuwe beheersplan additionele maatregelen (zoals het door de kokkelvisserij niet bevissen van mosselbanken in ontwikkeling) opgenomen, die zouden moeten leiden tot een verdere realisatie van de doelstellingen. Het beheersplan en daaruit volgende visplannen hebben geleid tot een beheerste visserij, waarbij onder meer oude mosselbanken en mosselbanken in ontwikkeling worden ontzien en zeehonden zo min mogelijk worden gestoord. Daarnaast heeft de sector technische maatregelen (o.a. vermindering viscapaciteit, beperken zuigbuisdiameter, trekkracht en mesbreedte van de kokkelvisserij) genomen om de negatieve effecten op de natuur te verminderen. De resultaten hiervan zullen in EVA II aan de orde komen.

Het beheersplan zou worden opgesteld in nauw overleg met de visserijsector en de natuurbeschermingsorganisaties (Structuurnota p.55). Voor het eerste beheersplan (1994-1997) heeft overleg plaatsgevonden tussen overheid, sector en natuurorganisaties. Het tweede beheersplan is door de sector in opdracht van LNV opgesteld. De natuurorganisaties zijn niet betrokken geweest bij het opstellen van een beheersplan. Er is geen onafhankelijk stuurgroep geweest om het proces te begeleiden en overleg tussen de partijen is beperkt gebleven tot voortgangsbesprekingen over de eerste habitatkaart. Het gevolg was gebrek aan overeenstemming tussen overheid en sector over een aantal randvoorwaarden van het beleid voor de tweede fase (Beheersplan Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003, p.10)¹.

Beleidspunt 20

Er wordt een nader te bepalen ecoplot ingesteld binnen de voor de mosselzaad-, kokkel- en bodemvisserij gesloten gebieden in de Waddenzee waar de garnalenvisserij alsook overige sleepnetvisserij niet is toegestaan.

Uitwerking op maatregelniveau 1993-1997

Dit is opgepakt in internationaal verband in het trilateraal managementplan voor de Waddenzee. Het beleid moet nog worden uitgevoerd.

1998-2002

Het ecoplot is er nog niet. Een van de redenen hiervoor is de vereiste dat het ecoplot moet vallen binnen een gesloten gebied, wat realisatie lastiger maakt.

De financiële middelen zijn in 2002 voor het eerst gereserveerd. Dit naar aanleiding van de toezegging van de staatssecretaris in de Declaratie van Esbjerg. In een eerder stadium zou Denemarken dit onderzoek uitvoeren, maar op een gegeven moment werd vanuit Brussel geen groen licht gegeven voor (mede-)financiering van het onderzoek. Alterra acht gebruikmaking van referentiegebieden in Denemarken geen geschikte optie aangezien deze niet vergelijkbaar zijn met de Nederlandse. LNV had daarnaast nog de verplichting om een referentiegebied in te stellen (Verklaring van Stade). Naar aanleiding van de Partiële herziening schelpenwinning heeft LNV ook toegezegd dat de effecten van garnalenvisserij in beeld zouden worden gebracht. Deze voorgeschiedenis heeft in juni 2002 geresulteerd in een onderzoeksvoorstel van Alterra-Texel.

Bijdrage aan doelstellingen

Het instellen van een ecoplot en het verrichten van onderzoek aldaar zou hebben moeten leiden tot duidelijkheid over de effecten van de visserij op garnalen op de natuurwaarden, met name op het bodembiotop. Dit heeft niet plaatsgevonden. Er is tot op heden geen duidelijkheid over de effecten van de garnalenvisserij in de Waddenzee.

Beleidspunt 21

Er zal overleg plaatsvinden met België om de visserij op de Westerschelde te reguleren en om invulling te geven aan het Beleidsplan Westerschelde.

Uitwerking op maatregelniveau 1993-1997

Het overleg heeft plaatsgevonden en de kokkelvisserij in de Westerschelde is sinds juli 1996 aan vergunningen gebonden. Er zijn 11 reguliere vergunningen verleend. Over andere visserijactiviteiten moet nog overleg plaatsvinden.

1998-2002

Een concept voor regulering van de mosselvisserij in de Westerschelde ligt momenteel bij sector.

Bijdrage aan doelstellingen

Voor de Westerschelde is het streven gericht op het reguleren van de visserij. Ook dient invulling te worden gegeven aan het Beleidsplan Westerschelde, waarin een

¹ Hierop volgend staat in het Beheersplan 1999-2003, p. 10: "De staatssecretaris heeft, na overleg met PVis aangegeven zich in te zullen zetten voor een goede invulling van co-management. Ook de sector zal haar verantwoordelijkheid nemen."

terughoudend beleid voor de kokkelvisserij wordt bepleit voor het Hoge Platencomplex (Structuurnota p. 56). Met de huidige regulering van de kokkelvisserij wordt invulling gegeven aan het Beleidsplan Westerschelde. De regulering van de mosselvisserij is niet binnen de looptijd gerealiseerd.

Beleidspunt 22

De volgende verdeelsleutel voor schelpdieren zal worden gehanteerd in voedselarme jaren: 70% van de gemiddelde voedselbehoefte van vogels wordt in de vorm van kokkels en mosselen voor deze vogels gereserveerd. Het meerdere is beschikbaar voor de visserij. Indien er minder aanwezig is dan deze 70% in de Oosterschelde dan wel de Waddenzee, dan wordt het betreffende kustwater in een dergelijk jaar voor de visserij op schelpdieren gesloten.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Beleidslijn is geëffectueerd met een, naar aanleiding van een Tweede Kamer-motie, gewijzigde verdeelsleutel (60% reservering voor vogels)

1998-2002

In oktober 2000 is de norm naar aanleiding van de resultaten van EVA I weer verhoogd naar 70% in voedselarme jaren (Brief aan TK, nr. DNO 2000-5928 d.d. 30 oktober 2000). In het kader van de NB-wet zijn ook voor voedselrijke jaren maximale vangsthoeveelheden benoemd. Visserijvergunningen worden verleend zonder hoeveelheden, maar onder de voorwaarde van het aanwezig zijn van een visplan. Ontbreekt dat, dan zal heroverweging van de vergunningsuitgifte plaats vinden.

Bijdrage aan doelstellingen

Het instellen van een verdeelsleutel voor voedselarme jaren heeft tot doel het extra voedseltekort – dat in voedselarme jaren als gevolg van de visserij-inspanning kan optreden – te beperken (Structuurnota, p.56) en daarmee de in de jaren '80 gemiddeld aanwezige vogelpopulatie op de lange termijn in stand te houden (Beleidsbesluit Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003, p. 7). Uit EVA II zal duidelijk worden of de populaties van scholeksters en eidereenden zich hebben gehandhaafd of hersteld op het gewenste niveau. In geval van een negatief antwoord zal worden nagegaan of dit te wijten is aan door schelpdiervisserij veroorzaakte voedseltekorten (Onderzoeksplan EVA II, p 20).

Beleidspunt 23

Voor de Voordelta is in voedselarme jaren een reservering van het schelpdierbestand voor vogels aan de orde. Dit zal nader uitgewerkt worden op basis van de onderzoeksresultaten inzake de functie van de Voordelta als foerageergebied voor vogels. Hierbij zal als uitgangspunt dezelfde verdeelsleutel worden gehanteerd als in Waddenzee en Oosterschelde. Of dit in voedselarme jaren aanvullende beperkingen noodzakelijk maakt, hangt mede af van het bestand in de permanent gesloten gebieden.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Dit gebied valt onder het beleidsplan Voordelta. In deze periode is éénmaal sprake geweest van schelpdiervisserij. Wel heeft monitoring plaatsgevonden. De invloed van de 60%-reservering regeling in dit gebied is onduidelijk. Net als voor de Waddenzee en de Oosterschelde geldt dat mede door de strenge winters tijdens de onderzoeksperiode veel van het voorgestelde onderzoek niet meer relevant was voor de eindrapportage (EVA I, p17).

1998-2002

Dit beleidspunt is nauwelijks verder uitgewerkt omdat er geen echt schelpdierbestand is aangetroffen in de Voordelta. Dat heeft de onderzoeksmogelijkheden ook beperkt. Het gebied is nauwelijks interessant gebleken voor de voedselreservering. Het gebied is ook niet opengesteld geweest voor de visserij.

Bijdrage aan de doelstelling

De Voordelta heeft niet echt bijgedragen aan de wens om in voedselarme jaren een rol te spelen in de reservering voor de vogels.

Beleidspunt 24

Het beschikbare kokkelbestand wordt in jaren dat de kokkelvisserij wordt beperkt, volgens een vaste verdeelsleutel verdeeld tussen de mechanische en handkokkelvisserij. Op grond van de gemiddelde vangsten wordt deze verdeelsleutel bepaald op 1:16 (handkokkelvisserij : mechanische kokkelvisserij). Dit dient bij voorkeur middels een visplan van de sector te worden gerealiseerd².

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Tot 1995 werd geen nadere regulering toegepast om het quotum voor de handkokkelvisserij te handhaven. Naar aanleiding van de quotering in 1994 en 1995 voor de mechanische sector en de hoge vangsten van de handkokkelaars in deze jaren, is vanaf het visseizoen 1995-1996 de handkokkelvisserij in voedselarme jaren gebonden aan een totaalquotum. De vangsten zijn vanaf augustus 1995 geregistreerd (EVA I, p30).

1998-2002

De verdeling 1:16 is in de tweede fase gehandhaafd. De sectoren maken jaarlijks afspraken over de te bevissen gebieden – beide sectoren hebben voorkeur voor dichtbezette gebieden. Het resultaat wordt beschreven in een jaarlijks visplan. De mechanische sector heeft een totaalquotum. Deze vissers gebruiken een Black Box, dus kan een ruimer gebied opengesteld worden, want ze blijven binnen hun quotum. Voor de handkokkelaars bestaat een dergelijk sluitend waarborgsysteem niet. Wel is in 1995 een vangstregistratie- en controlesysteem ontwikkeld. Het quotum wordt via vakken opgesteld. Het uitgiftebeleid is met ingang van 2001 aangescherpt, in de vorm van een halvering van het aantal vergunningen.

Bijdrage aan doelstellingen

Doelstelling bij dit beleidspunt was te voorkomen dat handkokkelvisserij relatief sterker benadeeld zouden worden dan de mechanische visserij. De maatregel zou in voedselarme jaren de toegang tot de visserij voor deze groep veilig moeten stellen. In de eerste twee (voedselarme) jaren bleken de handkokkelaars zelfs een voordeel te hebben ten opzichte van de mechanische kokkelvisserij, die aan beperkingen gebonden waren. Ook na 1995 is de toegang veilig gesteld gebleven.

Beleidspunt 25

Op basis van de resultaten van de evaluatie zal worden besloten in hoeverre het hier gehanteerde beleidsmodel dat uitgaat van permanent beleid en aanvullend beleid voor voedselarme jaren effectief is geweest of dat vervanging door een beleidsmodel dat niet differentieert tussen normale en voedselarme jaren wenselijk is. Bij de evaluatie zal nadrukkelijk worden betrokken de mate waarin de visserijsector zelf erin slaagt de in het beheersplan opgenomen maatregelen ter beperking van de ongewenste effecten van de visserij op natuurwaarden te realiseren.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Behoeft in dit kader geen nadere behandeling.

1998-2002

Beleid van voedselrijke en voedselarme jaren is voortgezet tot en met 2003. In 1999 is besloten tot voortzetten van het gedifferentieerde beleid (Beleidsbesluit Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003). De mogelijke verdere gebiedssluiting, zoals genoemd in de Structuurnota heeft plaatsgevonden. De sector heeft in de tweede fase opnieuw een beheersplan opgesteld (beleidspunt 19). De staatssecretaris heeft het beheersplan op één punt beoordeeld als onvoldoende (Beleidsbesluit Schelpdiervisserij Kustwateren 1999-2003 p. 12); de staatssecretaris was van mening dat: "anders dan in het beheersplan kokkelvisserij staat omschreven, de komende jaren de 0-5% grens gevrijwaard moet blijven van bevissing door de mechanische kokkelsector. De 0-2% grens in samenhang met 2-5% terughoudend bevissen geeft naar mijn oordeel onvoldoende waarborgen voor het bereiken van de streefwaarde

² De verdeelsleutel 1:16 betekent dat de handkokkelvisserij 1/17 deel van het totale bestand in voedselarme jaren krijgen toegewezen en de mechanische sector 16/17 deel.

van 2000-4000 ha stabiele mosselbanken". Op basis van dit standpunt zijn de vergunningen afgegeven.

De schelpdiërsector heeft, verenigd in het samenwerkingsverband stichting ODUS (Ontwikkeling Duurzame Schelpdiërvissersrij), op eigen initiatief een visie uitgebracht onder de titel "Uit de schulp" om te komen tot een duurzame ontwikkeling van de Nederlandse Schelpdiërvissersrij. Als gevolg van een, met name in de laatste jaren, verscherpte belangentegenstelling tussen vissersrij en natuur ziet de sector geen mogelijkheden meer voor samenwerking met natuurorganisaties. Dit ondanks de bereidheid om door middel van beheersplannen afspraken te maken over regulering van de vissersrijactiviteiten.

Bijdrage aan doelstellingen

In hoeverre de in het beheersplan opgenomen maatregelen daadwerkelijk geleid hebben tot een beperking van de ongewenste effecten van de vissersrij op natuurwaarden wordt momenteel onderzocht in het kader van EVA II.

Beleidspunt 26

In 1998 zal, op basis van de in 1997 uit te voeren evaluatie worden besloten, met inachtneming van de beleidsuitgangspunten van de conferentie van Esbjerg en met inachtneming van de hoofddoelstelling voor de betreffende kustwateren, in hoeverre additioneel de in de kaarten van bijlage 4 aangegeven gebieden VI in de Waddenzee en III en IV in de Oosterschelde worden gesloten voor de kokkel- en mosselzaadvissersrij alsook voor de vissersrij met bodemvistuigen met wekkerkettingen.

Uitwerking op maatregelniveau 1993-1997

Komt na de evaluatie aan de orde.

1998-2002

Besloten is dat er geen additionele sluiting zou plaatsvinden. Het beleid is met een aantal aanscherpingen voortgezet.

In de Structuurnota (p.59) wordt over dit punt opgemerkt dat "het van belang is dat de mosselsector reeds heeft toegezegd dat in principe geen mosselzaad zal worden gevist op de droogvallende platen en indien er noodzaak is dit wel te doen dat biotopen van zeegras en oude mosselbanken worden ontzien".

In het Beleidsbesluit Schelpdiërvissersrij Kustwateren 1999-2003 is vastgelegd dat de vissersrijsector op basis van de door IBN-DLO, RIVO-DLO en RWS-RIKZ opgestelde habitatkaart additioneel gesloten gebieden zal aanwijzen. Op de habitatkaart zijn de meest kansrijke gebieden voor de ontwikkeling van stabiele mosselbanken en zeegrasvelden weergegeven. De kaarten hadden in 1999 nog niet hun definitieve vorm. In de selectie van de te sluiten gebieden is rekening gehouden met verschillen tussen de kansrijkheid volgens de kaart en praktijkervaringen van vissers en onderzoekers. Voortschrijdend inzicht zou ertoe kunnen leiden dat "de begrenzing van gebieden die worden gesloten of ontzien, in de loop van de planperiode zal kunnen wijzigen". Er is inmiddels een nieuwere versie van de habitatkaart.

Naast de habitatkaart is op voorstel van de Tweede Kamer in 1999 ook een grenscorrectie toegepast: de Breehorn, een voorheen gesloten gebied, is weer opengesteld en een gedeelte droogvallend gebied onder Schiermonnikoog is permanent gesloten.

Bijdrage aan doelstellingen

Uit de evaluatie van de beheersmaatregelen door PVis, POKokkel en POMossel (p. 13) blijkt dat de wadplaten in 1994 beperkt opengesteld zijn geweest. Ca. 6% van het aanwezige bestand op de platen is toen opgevist.

In het kader van EVA II is door Alterra onderzoek gedaan naar geschikte eulitorale gebieden in de Nederlandse Waddenzee voor het voorkomen van meerjarige mosselbanken. De resultaten van dit onderzoek zullen in de rapportage van EVA II aan de orde komen.

Beleidspunt 27

Het aantal garnalenvergunningen in de vissersrijzone wordt tot een evaluatiemoment in 1998, niet uitgebreid.

Uitwerking op maatregelniveau
Het beleidspunt is uitgevoerd.

Bijdrage aan doelstellingen

Het beleidspunt staat in het licht van onzekerheid over effecten van de visserij op de garnalenbestanden. Hierover is nog geen duidelijkheid. De doelstelling een verdere toename van de visserijdruk uit te sluiten, is gehaald.

Beleidspunt 28

Het aantal vergunningen voor de mosselzaadvisserij zal structureel worden gefixeerd op het niveau van begin 1992 waarbij per vergunning slechts één vaartuig mag worden ingezet. (p61 voor Oesters op de Oosterschelde)

Uitwerking op maatregelniveau
1993-1997

Deze beleidslijn is geëffectueerd.
1998-2002

Het aantal vergunningen is begin jaren '90 gefixeerd, dat blijft zo. Bij de vergunningen werd voorheen een koppeling gemaakt tussen kweekpercelen en mosselzaadvergunningen. Die koppeling is nu losgelaten.

De in 1991/1992 ingezette beperkingen voor de mosselzaadvisserij zijn ingezet naar aanleiding van de mosselschaarste in die jaren. De vergunningen zijn overdraagbaar, zodat ook andere bedrijven vergunningen kunnen verwerven.

Bijdrage aan doelstellingen

Het doel was in te spelen op de bedrijfsovernamen en de flexibiliteit daarbinnen te garanderen. Dit is met het uitvoeren van de maatregel gerealiseerd. Inmiddels is het niet meer relevant.

Beleidspunt 29

Bij de visserij met vaste vistuigen zal met ingang van 1993 het aantal vergunningen worden beperkt alsook het aantal en de grootte van de per vergunning toegestane vistuigen. *Uitwerking op maatregelniveau*

Alvorens beperkende maatregelen te formuleren is besloten eerst een evaluatie uit te voeren naar het gevoerde beleid. Het verband tussen de bestaande visserijdruk en de beperkte omvang van de bestanden is niet direct duidelijk. Tevens is het grote aantal "slapende" vergunningen een complicerende factor vanwege het grote potentiële gebruik. De evaluatie heeft vertraging opgelopen door de complexiteit en beperkte prioriteitstelling, maar is recent afgerond en een beleidsbesluit is geformuleerd. Eind 2002 is het beleidsbesluit Vaste Vistuigen gepubliceerd. Implementatie van het beleid vindt in 2003 plaats.

Bijdrage aan de doelstellingen
Nog niet gerealiseerd.

Beleidspunt 30

In 1993 wordt voor alle (schiet-) fuiken het gebruik van een keerwant verplicht gesteld.

Uitwerking op maatregelniveau

Het keerwant is verplicht gesteld. In de Deltawateren is de verplichting voor permanent onder water staande schietfuiken als gevolg van een gerechtelijke uitspraak ingetrokken.

Bijdrage aan de doelstellingen

Vermoedelijk positief. Bij gebrek aan onderzoeksgegevens is het moeilijk het effect te bepalen. Wel is het aantal meldingen van verdrinking beperkt.

Beleidspunt 31

Het aantal vergunningen voor de sleepnetvisserij in de Waddenzee wordt niet uitgebreid en deze vergunningen zullen tot een nader te bepalen evaluatiemoment in 1994 niet aan andere bedrijven worden verleend. Bij de evaluatie zal worden gezien

of de vergunningvoorwaarden met het oog op natuurbelangen moeten worden aangescherpt.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Evaluatie heeft nog niet plaatsgevonden. Voornemen is in 1998 zowel de garnalenvisserij in de visserijzone en kustwateren, als de overige sleepnetvisserij in de Waddenzee en Oosterschelde te evalueren.

1998-2002

Er is inmiddels geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie moeten nog worden vertaald naar een beleidsvoornemen. Uit de PKB Waddenzee volgt dat de sleepnetvisserij in de Waddenzee aanzienlijk teruggedrongen moet worden. Vergunningen die langer dan een jaar zijn gereserveerd worden ingetrokken. Een en ander is afhankelijk van wanneer de PKB van kracht wordt.

De overwegingen die leidden tot het beperken van onder meer de sleepnetvisserij hebben betrekking op het beschermen van kwetsbare lokale bestanden van verschillende vissoorten en de natuurdoelstelling in de Waddenzee. De voor de schelpdiervisserij gesloten permanent gesloten gebieden zijn ook voor de sleepnetvisserij gesloten, zowel op de droogvallende platen als het sublitoraal. De verleende vergunningen zijn niet overdraagbaar gemaakt, met het oog op het beperken van de visserijdruk in de Waddenzee.

Bijdrage aan doelstellingen

Uit het evaluatierapport over de sleepnetvisserij blijkt voor de sleepnetvisserij in de Waddenzee onder andere dat:

- er geen conclusies getrokken kunnen worden over de invloed van sleepnetvisserij op de ontwikkeling van commerciële bestanden;
- de sleepnetvisserij waarschijnlijk wel gevolgen heeft voor het bodemleven in de Waddenzee, maar dat kennis over de mate waarin niet voorhanden is. Wel mag worden aangenomen dat de gevolgen geringer zijn in van nature dynamische gebieden;
- sleepnetvisserij met wekkerkettingen de ontwikkeling van bodembiotopen als mosselbanken en zeegrasvelden negatief kan beïnvloeden;

Er is dus wel duidelijkheid over de effecten van de sleepnetvisserij, maar de uitkomsten zijn nog niet vertaald in een beleidsvoornemen.

Beleidspunt 32

Het rapen van schelpdieren voor eigen consumptie wordt toegestaan tot een maximum van 10 kg per persoon per dag. Personen die reeds geruime tijd beroepsmatig schelpdieren rapen, krijgen de gelegenheid om op basis van een vergunning deze activiteit voort te zetten.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

De beleidslijn is geëffectueerd. Handhaving vindt plaats in kader van de Natuurbeschermingswet.

1998-2002

Er is recentelijk een motie aangenomen door de Tweede Kamer (28 maart 2001, 26 431, nr. 50) over een wijziging van de PKB-tekst zodanig dat het toegestaan is om voor de verkoop (restauranthouders) oesters te rapen in de Waddenzee. Dit brengt risico's met zich mee op sanitair gebied. De motie is afgeraden door de staatssecretaris, maar is toch door de Tweede Kamer aangenomen.

Bijdrage aan doelstellingen

In de tekst van de Structuurnota staat over de achtergrond van het beleidspunt dat, vooral in jaren waarin sprake is van een beperkte hoeveelheid schelpdieren, het rapen de belangen kan schaden van de professionele schelpdierkweker. Daarnaast is het onmogelijk om deze schelpdieren te controleren op het voldoen aan de sanitaire regels, hetgeen uit gezondheidsoogpunt ongewenst is.

De economische gevolgen voor de visserij van bepaalde beleidsmaatregelen worden niet uitgewerkt in EVA II. Het is op dit moment niet mogelijk te beoordelen in

hoeverre deze maatregel effect heeft gehad op de belangen van de professionele schelpdierkweker. Ook het effect van het rapen (voor particulier gebruik) van schelpdieren op de populatie is niet bekeken.

Beleidspunt 33

Wanneer de beoordeling van de effecten van overige nieuwe schelpdiervisserijen op natuurwaarden en visbestanden beperkingen noodzakelijk maken zullen deze visserijvormen aan een vergunning met daarbij behorende voorwaarden worden gebonden. Om dit mogelijk te maken zullen, waar nodig, de betreffende regelingen van de Visserijwet worden aangevuld.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

In de aanwijzing in kader van de NB-wet Waddenzee II is aangegeven dat nieuwe schelpdiervisserijen niet zijn toegestaan.

1998-2002

De soorten waar het hier om gaat zijn *Spisula* en *Ensis*. Voor deze nieuwe beroepsmatige schelpdiervisserij op de Noordzeekust wordt momenteel een beleidsvoornemen voorbereid. Daarin is een aantal nieuwe soorten aangewezen. In het kader van de nieuwe NB-wet is een afweging nodig over Vogel- en Habitatrichtlijn in plaats van over de NB-wet. Voor veel wateren die wel binnen de Vogel- en Habitatrichtlijnen vallen, is nog geen NB-wetvergunning vereist.

Bijdrage aan doelstellingen

Voor het vissen met vistuigen geschikt voor het vangen van mossels en de kokkels zijn vergunningen nodig, hetgeen de visserij beperkt. Andere systemen, zoals de zuigbuis, zijn vooralsnog toegestaan. Hiervoor is beleid in voorbereiding, maar tot nu toe zijn daar geen beperkingen voor. De doelstelling is derhalve niet binnen de looptijd gerealiseerd.

Beleidspunt 34

Alle thans uitgegeven oesterpercelen, welke gelegen zijn in de Kom van de Oosterschelde en in het Grevelingenmeer, zullen worden ingenomen en deels opnieuw worden toegewezen aan de huidige 27 huurders.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

In 1996 heeft een afronding plaatsgevonden van het interim-beleid inzake de uitgifte van oesterpercelen. Hierbij is aan elke huurder van oesterpercelen tenminste 40 ha. oesterpercelen in de Oosterschelde en/of Grevelingenmeer toegewezen.

1998-2002

Voor de oestersector geldt dat het beleid volgens het voornemen is uitgevoerd. Er lopen momenteel geen rechtszaken (van vissers versus de overheid) over oesters. Voor mosselkwekers is dat wel het geval.

Bijdrage aan doelstellingen

Het beleid heeft zich op de middellange termijn vooral gericht op de productie van Japanse oesters. Voor een rendabele kweek van Japanse oesters is een benedengrens van 40 ha per bedrijf noodzakelijk. Deze grens is dan ook als ondergrens genomen bij het beleid. Momenteel is er geen gericht beleid meer op dit punt. De ondergrens van 40 ha wordt ook niet meer gehanteerd (niet meer relevant).

Beleidspunt 35

In de Oosterschelde en de Westelijke Waddenzee zal de ligging van de schelpdierpercelen worden geoptimaliseerd.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

In 1995 heeft zowel op de Oosterschelde als de Waddenzee een herschikking plaatsgevonden. Op de Waddenzee is 470 ha. nieuw aangelegd, terwijl ruim 600 ha. is ingetrokken. Op de Oosterschelde hebben zich minder ingrijpende wijzigingen voorgedaan.

1998-2002

Het ministerie van LNV is nog in overleg met de sector. Directie Visserij geeft de visgronden uit en is er dus ook verantwoordelijk voor dat het goede gronden zijn. Daarbij wordt het totale perceelareaal onder de loep genomen. Als een perceel minder waard is, dan moeten alle huurders in het blok waarin het perceel ligt, het eens zijn met verplaatsing. De huurcontracten zijn individueel. Voor het oplossen van knelpunten is door directie Visserij een procedure opgesteld. Die ligt nu bij de sector. Het is een vervolg op de oude procedure, maar nieuwe ontwikkelingen geven aan dat er wat aan de knelpunten moest gebeuren.

Bijdrage aan doelstellingen

Uitgangspunt van het uitgiftebeleid was (onder andere) aan te sluiten bij de behoefte van de schelpdiersector (Structuurnota p.66). Dat dit gebeurt, blijkt bijvoorbeeld uit de wijze waarop directie Visserij omgaat met de vraag van de sector om de knelpunten op te lossen. Het doel van de optimalisatie was door een kwalitatieve verbetering van de productiemogelijkheden in de bestaande kweekgebieden te komen tot een hogere productie-efficiëntie, waarbij de hoeveelheid van een miljoen mosselton uitgangspunt zou blijven. De verschuiving van percelen is ook na de optimalisatie aan de orde geweest. De doelstelling is gehaald.

Beleidspunt 36

De overheid zal, indien nodig, een aantal nieuwe verwaterpercelen beschikbaar stellen.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Een herschikking van de verwaterpercelen op grond van hygiëne-eisen heeft plaatsgevonden. Daarnaast heeft de Staat een aantal percelen beschikbaar gesteld die ingeval van calamiteiten kunnen worden gebruikt als verwaterperceel (quarantaine). De verwaterpercelen liggen in de kom van de Oosterschelde, waar ook de oesterpercelen liggen (die zijn niet gemengd). Er is een totaal areaal, dat tussen de 150 en 200 ha ligt. Er zijn 350 verwaterpercelen, waarvan er zo'n 320 verhuurd worden en 30 braak liggen.

Jaarlijks worden huurovereenkomsten gesloten waarbij ook om de tijd percelen braak liggen. Momenteel wordt gekeken of er bij Bruinisse ook een verwaterperceel kan komen. De kwekers moeten op dit moment naar de Yerseke Bank, hetgeen logistiek niet optimaal is. De sector is gevraagd hiervoor zelf een voorstel te doen.

Bijdrage aan doelstellingen

Nieuwe verwaterpercelen worden, zoals in de Structuurnota (p. 67) beschreven is, beschikbaar gesteld onder verschillende voorwaarden. De voorwaarden hebben betrekking op sanitaire controle en waterkwaliteit, belangen van andere gebruikers en met bescherming van natuurwaarden. Dit is nog niet van toepassing geweest. De wens voor verwaterpercelen bij Bruinisse loopt via het Productschap Vis. De beoogde flexibiliteit is gerealiseerd.

Beleidspunt 37

Met de introductie van nieuwe soorten in de kustwateren zal, mede gezien het risico op een onomkeerbaar effect op bestanden en ecosysteem, zeer terughoudend worden omgegaan. Uitgegaan zal worden van het "nee – tenzij - principe".

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

Na een uitgebreide consultatie is in 1996 besloten om tot 1-1-2003 geen toestemming te verlenen tot het uitzaaien van scheldieren in de Waddenzee, m.u.v. mosselen uit de Deense en Duitse Waddenzee. In de Oosterschelde zullen maatregelen worden genomen om de risico's te minimaliseren. In 2002 zal een afweging van de dan geldende situatie plaatsvinden.

1998-2002

Mosselen: de beleidslijn is uitgezet tot 2002 in de vorm van het Beleidsbesluit Verplaatsing Schelpdieren (1997).

- Voor de Waddenzee geldt nog steeds dat er geen andere mosselen mogen worden uitgezaaid dan uit de Deense of Duitse Waddenzee.

- Oosterschelde: alleen mosselen uit Duitse en Deense Waddenzee en Boreale gebied. Dus niet Ierland. Risico is ziekten van elders. Hierover was een rechtszaak aan gespannen die is gewonnen door de overheid.

Wat betreft de introductie van nieuwe soorten: dat heeft niet plaatsgevonden want vanuit de sector was er geen animo voor.

Bijdrage aan doelstellingen

De doelstelling is gehaald, maar de vraag is of dat het gevolg is van het gevoerde beleid.

Beleidspunt 38

De toewijzing van nieuwe percelen vindt plaats door middel van een inschrijvingssysteem waarbij eenmaal per jaar door potentiële huurders kan worden ingeschreven op de dan beschikbare vrije percelen.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

In 1997 is het voor de eerste keer voorgekomen dat oesterpercelen aan de hoogstbiedende op de verkrijging van het huurrecht zijn toegewezen.

1998-2002

Soortgelijke acties zijn voor de oestersector in voorbereiding. PO Oester zou het liefst willen dat in de 1^e ronde hun leden stem hebben en daarna pas de overige. Dat wordt echter moeilijk.

Bijdrage aan doelstellingen

De doelstelling, effectief gebruik van de percelen, is gehaald.

Beleidspunt 39

Aanvragen voor de uitoefening van hangcultures zullen worden beoordeeld binnen de randvoorwaarden die vanuit andere visserijbelangen, natuurbelangen en belangen van andere functies (onder andere scheepvaart, recreatie) van de kustwateren worden gesteld.

Uitwerking op maatregelniveau

1993-1997

In de Oosterschelde is een beperkt aantal locaties geschikt voor de hangcultuur. Om beheer-technische redenen zijn nog niet alle locaties uitgegeven. In de Waddenzee is inmiddels een locatie toegewezen welke is gelegen buiten kwetsbare natuurgebieden (ankerlocatie Marsdiep).

1998-2002

Momenteel worden de hangcultures in de Oosterschelde geëvalueerd. LNV directie Zuidwest coördineert dit, verder participeren Directie Visserij, Rijkswaterstaat en de sector. Op basis hiervan zal uitgiftebeleid worden opgesteld. Slechts een aantal locaties zal aan voorwaarden voldoen. Tot nu toe is er erg terughoudend mee omgegaan.

Bijdrage aan doelstellingen

Met de ontwikkeling van hangcultures wordt terughoudend omgegaan vanwege andere belangen (overige visserij, natuur, scheepvaart en recreatie) en sanitaire eisen aan het productiewater. Deze belangen zijn meegenomen in de besluitvorming.

Overige beleidspunten

Beleidspunt 40

In EG-kader wordt gepleit voor een verschuiving van het begin van het quotumjaar van 1 januari naar 1 april.

Uitwerking op maatregelniveau

De quota waren in het verleden uitgeput voor het eind van het jaar. In december kon dan niet meer worden gevestigd, ondanks de goede afzetmogelijkheden in die periode.

Van NI zijde is dit beleidspunt in de EU-onderhandelingen ingebracht. Andere lidstaten zijn niet bereid gebleken tot beleidswijzigingen. anderzijds is via e visplannenvan de Biesheuvelgroepen getracht de quotumuitputting doorhet jaar heen beter te spreiden. di punt vormt nu geen issue meer.

Bijdrage aan doelstellingen

De sector heeft eigen verantwoordelijkheid genomen met een betere verdeling van de aanvoer.

Beleidspunt 41

De beschikbare kennis van de afzet en verwerking van vis en visproducten zal door middel van onderzoek vergroot moeten worden.

Uitwerking op maatregelniveau

De NRLO heeft een Kennis- en innovatieagenda uitgebrachtmet grote aandacht voor de vissector : Ambities voor de toekomst, NRLO-rapport 98/18, Mei 1998. Hier is geen beleid op ontwikkeld.

Bijdrage aan doelstellingen

Het rapport is opgesteld. Het effect op de afzet en verwerking van visproducten is (nog) niet bekend.

Beleidspunt 42

Ter ondersteuning van de garnalensector in de kustwateren zal onderzoek geïnitieerd worden naar de mogelijkheden tot structuurverbeteringen die hun afzet- en marktpositie kunnen versterken.

Uitwerking op maatregelniveau

Halverwege de looptijd is er wel op ambtelijk niveau is een globale inventarisatie gemaakt van de afzet en marktstructuur van de garnalensector. Er was verder geen uitgebreid onderzoek geïnitieerd omdat dit binnen de sector zelf is opgepakt.

Bijdrage aan doelstelling

Er is geen bijdrage geweest.

Beleidspunt 43

Het programma voor ecosysteemonderzoek dat is gericht op de relatie tussen visserij en de natuurfunctie wordt geïntensiveerd.

Uitwerking op maatregelniveau

In het kader van het interdepartementale Beleidsgericht Ecologisch Onderzoek van de Noordzee/Waddenzee (BEON) zijn enkele onderzoeksprogramma's uitgevoerd. Het BEON verband is in het tweede deel van de looptijd van de Structuurnota afgebouwd. Er zijn studies gerealiseerd naar de effecten van de visserij op het bodemsysteem (Lindeboom, 1998 en de Groot, 1994).

LNV heeft in het kader van het project Ecosysteendoelen Noordzee, doelen geformuleerd (Bisseling, 2001). Deze zijn in de Nota "Natuur voor mensen en Mensen voor Natuur opgenomen. Daarvoor zijn vooral literatuurstudies gehanteerd. Ook het onderzoek dat in het kader van de relatie schelpdiervisserij en natuur plaatsvindt heeft een aanzienlijke omvang aangenomen.

Bijdrage aan doelstellingen

Er is meer inzicht in de effecten van de visserij op de natuurwaarden. De operationalisering van de ecosysteendoelen is in voorbereiding.

Beleidspunt 44

Onderzoek zal worden gestart naar de welzijnsaspecten van de visserij waarbij in het bijzonder aandacht zal worden geschonken aan de ontwikkeling van alternatieven voor bepaalde als ongewenst beschouwde handelingen.

Uitwerking op maatregelniveau

Paling

Het welzijnsprobleem bij het doden van paling wordt door LNV herkend en er is onderzoek naar de problematiek ondersteund. Tot nu is er nog niets wettelijk geregeld maar onderzoek is zover gevorderd dat binnenkort een humaner dodingsmethode voor paling in de praktijk toepasbaar lijkt. Er loopt Europees onderzoek naar aanvaardbare dodingsmethoden.

Vissen met kunstaas

In 1998 is het verbod op levend aas ingevoerd. Maden, wormen en vliegen als aas blijven toegestaan.

Meerval

Er is nog geen geschikte dodingsmethode voorhanden.

Operatieve verwijdering van (een deel) van de testis bij de meerval is voor een voorlopige periode van 5 jaar toegestaan omdat er geen welzijnsvriendelijker alternatieven zijn. Intussen dienen er alternatieven ontwikkeld te worden.

Zeevissen

Er is in het midden van de looptijd door het RIVO onderzoek gedaan naar de mate van pijnervaring bij zeevissen als gevolg van het strippen na de vangst. De resultaten zijn geen aanleiding geweest voor een intensivering van het onderzoek. De nadruk ligt vooralsnog op de paling en de meerval.

Bijdrage aan doelstellingen

De belangrijkste bijdrage aan welzijn is het verbod op het vissen met levend aas. Ten aanzien van huisvesting en dodingsmethoden zijn nog geen eisen in ontwikkeling.

Beleidspunt 45

Er wordt een inventariserend onderzoek uitgevoerd waarin de scholingsactiviteiten en -behoeften van de sector in kaart worden gebracht.

Uitwerking op maatregelniveau

Dit onderzoek is uitgevoerd door de sector.

Bijdrage aan doelstellingen

Er is geen bijdrage geweest.

Bijlage 5 Opinions uit het “veld”

In overleg met de opdrachtgever zijn de belangrijkste actoren geïnterviewd. Hun visie is in dit hoofdstuk beknopt weergegeven. De gesprekken hebben bijgedragen aan het verbreden van de context en ze geven de beleving weer van de betreffende actoren ten aanzien van beleidsbeslissingen.

Zeevisserij

Ten aanzien van duurzaamheidsaspecten in de kottervisserij worden de zorgen breed gedragen, maar daar wordt beperkt uitwerking aan gegeven. Dit uit zich in het afkeuren van het gebruik van binnennetten en de omvang van de discards. De beperkte uitwerking is een gevolg van korte termijn denken, het individuele belang op de gemene weide en het Nederlandse belang. Dit heeft in de afgelopen tien jaar een verdere ontwikkeling naar meer duurzaamheid in de weg gestaan. Het nemen van eigen verantwoordelijkheid van de sector dat verder gaat dan Biesheuvel staat in de kinderschoenen met een symposium Duurzaamheid in Utrecht en een visie duurzame visserij door de kottervissers begeleid door TNO.

Controle

Breed gedragen is de mening dat het Biesheuvelsysteem ten aanzien van de controle op de aanlandingen heeft gewerkt in de zin dat omvangrijke illegale aanlandingen niet aannemelijk zijn. De vissers spreken elkaar echter niet aan op ongewenste activiteiten. “Zij laten zich liever door de AID controleren dan door een collega.” De Barend Biesheuvel, het controleschip van de AID, wordt gezien als “een druppel op de gloeiende plaat”.

Bestanden

Door de meeste partijen wordt de omvang van de bestanden als te laag gezien. De keuze van 1992 voor een niveau van de bestanden op een Veilig Biologisch Minimum wordt dan ook door dezelfde partijen betreurd. Deze partijen zien dit als het op korte termijn interen op de bestanden, waardoor in een later stadium de quota lager zijn vastgesteld. Een aantal vissers deelt deze mening niet.

Visserijdruk

De controle op het motorvermogen en op de visserijdruk (effort) is niet gerealiseerd. De moderne kotters kunnen met 300 pk motorvermogen meer vissen dan ten tijde van het opstellen van de Structuurnota het geval was. Onder andere door het huidige motorvermogen alleen voor de schroef te gebruiken.

Het TAC-systeem blijft zwak en een effortsysteem zou beter zijn. De term gesloten gebieden kan beter worden vervangen door gebiedsgericht beleid of gebied met beperkingen voor de visserij. In een dergelijk gebied mag dan onder nader vast te stellen voorwaarden worden gevestigd.

Rollen

De partijen hebben verschillende visies op rollen. Stichting De Noordzee verwacht dat het Productschap Vis het voortouw neemt en het Productschap Vis vindt zelf dat zij niet te ver voor de trom uit kan lopen. Vissers zien de overheid als waakhond voor een rechtvaardige verdeling van visserijopbrengst en de overheid moet de controle uitoefenen. De bewindspersoon staat sterk onder druk om voor de “korte termijn” belangen van de vissers op te komen en de omvang van de Nederlandse quota te vergroten en niet roomser dan de paus te zijn. Een lange termijn visie wordt aan de

EU overgelaten, maar de vertaling hiervan in maatregelen staat direct onder druk. De communicatie van het beleid kan beter, zowel naar vissers als het uitdragen van het Biesheuvel systeem naar andere landen.

Van LNV wordt meer visie verwacht ten aanzien van gebiedsgericht beleid.

Hoofdthema's

Ten aanzien van de aanlandingen en de controle daarop is tevredenheid over de verantwoordelijkheid die het bedrijfsleven daar heeft genomen. Deze verantwoordelijkheid is echter niet verder uitgebouwd, behalve in het voorjaar 2002 toen de kotters aan de kant bleven tijdens de kuitzieke periode van de schol. Vissers verwachten dat de overheid dit van bovenaf oplegt. Het evenwicht tussen visserij en natuurwaarden is op zee nauwelijks ontwikkeld.

Schelpdiervisserij

Opvallend element in het overleg met de diverse stakeholders in de kustvisserij is het uiteenlopen van de uitgangspunten ten aanzien van het gebruik van met name de Waddenzee. Dit heeft geleid tot veel wrevel en beperkte samenwerking. De Waddenvereniging wil grote ongestoorde gebieden zonder dat de mechanische kokkelvissers daar gebruik van maken. Dit in tegenstelling tot de vissers die gebruiksnatuur willen realiseren en van mening zijn dat er teveel aandacht is voor natuur. Voor de Waddenvereniging is de keuze van de Structuurnota voor verweving geen reële optie. De Waddenvereniging vindt wel dat de Structuurnota een belangrijke functie heeft gehad voor de agendering van de problematiek in de beginfase.

De schelpdiervissers vinden dat het beleid van de Structuurnota de afgelopen tien jaar niet heeft gewerkt. De doelen uit de Structuurnota zijn niet gehaald. De sector heeft zich coöperatief opgesteld, maar wil nu graag ruimte voor een dynamisch beheer. De schelpdiervissers hebben ook een visie ontwikkeld voor een duurzame schelpdiervisserij (ODUS).

Onderzoek

De partijen zijn tevreden over de opzet van EVA-II. De onafhankelijkheid van de onderzoekers wordt door alle partijen op een goudschaaltje gewogen. Men is benieuwd naar de resultaten en naar de uiteindelijke vertaling in het beleid voor 2003 en verder.

Hoofdthema's

De schelpdiervissers vinden dat het thema van verweving uit de Structuurnota nauwelijks meer opgaat en dat natuur primair is komen te staan. De doelstelling is verschoven, met gevolg dat het dan moeilijk is om het goed te doen. De hoop bestaat dat er enige ruimte blijft bestaan voor medegebruik en dat de resultaten van EVA-II dat ondersteunen. De natuurorganisaties zijn van mening dat de natuur voor gaat en vinden het terecht dat dat ook bijna letterlijk genomen wordt.

Ten aanzien van co-management geeft de sector aan reeds veel in gezamenlijk beheer geïnvesteerd te hebben conform de Structuurnota. Verdere samenwerking o.a. met de natuurorganisaties is niet gerealiseerd. De standpunten van de betrokken partijen liggen ver uit elkaar. De vissers zien de natuurorganisatie niet als partner: "Natuurorganisaties spelen een ander spel". Beide partijen vinden dat de overheid te weinig regeert.